

Hulpmiddel cat. 2g : overzicht wet- en regelgeving rond Jaarplannen en Jaarverslagen

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	2
Leeswijzer	3
1. Algemene opmerkingen informatiecategorie jaarplannen en jaarverslagen	4
1.1 Belangrijkste informatie in het kort	5
1.2 Definitie	7
1.3 Aanbevolen maar niet verplicht	8
2. Wet- en regelgeving organisaties Jaarplannen en Jaarverslagen	9
2.1 Departementen	10
2.2 Waterschappen	13
2.3 Provincies	15
2.4 Gemeenten	17
2.5 Hoge Colleges van Staat	19
2.6 Gemeenschappelijke regelingen (openbare lichamen, bedrijfsvoeringsorganisaties, gemeenschappelijke organen)	22
2.7 Zelfstandige bestuursorganen en sui generis organisaties	25
2.8 Agentschappen	29
2.9 Adviescolleges	31
3. Woordenlijst	33

Inleiding

Dit document is een hulpmiddel bij het openbaar maken van de informatiecategorie “Jaarplannen en Jaarverslagen” ([Artikel 3.3 Woo, tweede lid, onderdeel g](#)). Het geeft een overzicht van wet- en regelgeving op grond waarvan jaarplannen en jaarverslagen opgesteld moeten worden bij verschillende typen organisaties. Indien een organisatie jaarplannen en/of jaarverslagen opstelt op het niveau van het bestuursorgaan moeten deze openbaar gemaakt worden onder de Wet open overheid (Woo). Daarnaast bevat dit document een woordenlijst en een lijst met documenten die niet binnen deze informatiecategorie vallen. Het overzicht en de lijst zijn niet uitputtend. De Woo spreekt van bestuursorganen, in dit document wordt de niet-juridische term *organisaties* gehanteerd. Dit sluit beter aan bij het niveau waarop jaarplannen/jaarverslagen (moet worden) opgesteld: per organisatie.

Art 3.3 lid 2, g Woo:

Jaarplannen en jaarverslagen van bestuursorganen inzake de voorgenomen uitvoering van de taak of de verantwoording van die uitvoering; Het gaat bij dit onderdeel om informatie op het niveau van het bestuursorgaan.

Bij deze categorie spelen de vragen welke documenten het precies betreft; welke jaarplannen en jaarverslagen, opgesteld op grond van welke regelgeving? En wat wordt bedoeld met het *niveau van het bestuursorgaan*? Daar gaat dit document op in. Het bevat informatie over de volgende organisaties:

- Departementen (incl. dienstonderdelen) (hoofdstuk 2.1)
- Waterschappen (hoofdstuk 2.2)
- Provincies (hoofdstuk 2.3)
- Gemeenten (hoofdstuk 2.4)
- Hoge Colleges van Staat (hoofdstuk 2.5)
- Gemeenschappelijke regelingen (openbare lichamen, bedrijfsvoeringsorganisaties en gemeenschappelijke organen) (hoofdstuk 2.6)
- Zelfstandige bestuursorganen en sui generis organisaties (hoofdstuk 2.7)
- Agentschappen (hoofdstuk 2.8)
- Adviescolleges (hoofdstuk 2.9)

Leeswijzer

- Hoofdstuk één bevat algemene opmerkingen die voor de hele informatiecategorie jaarplannen en jaarverslagen van belang zijn. Daarnaast bevat het de belangrijkste informatie in het kort, middels een samenvattende tabel. Dit is een kort overzicht welke jaarplannen en jaarverslagen een organisatie volgens wet- en regelgeving moet opstellen. En indien deze al gepubliceerd worden, op welke plek. Dit kan een centraal publicatieplatform zijn, publicatie op een eigen platform zoals de eigen website of publicatie bij het moederdepartement. Tevens bevat dit hoofdstuk meer uitleg over de definitie van deze categorie.
- In het tweede hoofdstuk is per organisatie een tabel gemaakt waarin staat op basis van welke wet- en regelgeving jaarplannen en jaarverslagen opgesteld moeten worden. Per categorie 'jaarplan' of 'jaarverslag' wordt aangegeven welk wetsartikel het betreft en welke wettekst hierbij hoort. Ter verduidelijking zijn er voorbeelden opgenomen en bij sommige organisaties is er aanvullende informatie opgenomen.
- Het derde hoofdstuk bevat een woordenlijst van woorden die in dit document voorkomen en mogelijk om uitleg vragen.

1. Algemene opmerkingen informatiecategorie jaarplannen en jaarverslagen

Let op! Enkel vastgestelde documenten worden onder artikel 3.3 lid 2, g openbaar gemaakt. Een ontwerp wordt niet openbaar gemaakt onder deze categorie. Indien een ontwerp van een jaarplan of jaarplan ter behandeling wordt ingebracht en/of geagendeerd voor een vergadering van de volksvertegenwoordiging, wordt de ontwerpversie openbaar gemaakt onder categorie 2a: *Ter behandeling ingekomen stukken* en/of onder categorie 2b: *Vergaderstukken Staten-Generaal/2c: Vergaderstukken decentrale overheden*.

Aanbeveling: geef duidelijk op het document zelf aan of het een ontwerp of vastgesteld document is. Daarmee wordt de status van het document duidelijk wanneer dit met de zoekfunctie wordt gevonden.

De organisatie is verplicht het vastgestelde volledige jaarplan en jaarverslag vindbaar te maken via de Woo index. Indien de organisatie aanvullend op het jaarplan of jaarverslag een publieksversie maakt, is het aan de organisatie zelf of en waar deze wordt gepubliceerd.

Aanbeveling: maak op de eigen website een duidelijke indeling tussen de verschillende versies van jaarplannen en jaarverslagen. Als de organisatie een publieksversie maakt is het logisch dat deze ook vindbaar is via de Woo-index – de publieksversie is immers bedoeld voor burgers. Het wordt sterk aanbevolen deze publieksversie(s) bij de vastgestelde versie te publiceren en in de Woo-index te verwijzen naar de pagina met beide versies.

Voorbeeld: Het UWV publiceert verschillende soorten publieksversies. [UWV Magazine, jaarverslag 2022 in het kort](#), [een uitgebreide publieksversie](#) en [in cijfers](#).

Dit hulpmiddel geeft een overzicht van de jaarplannen en jaarverslagen die verschillende typen bestuursorganen moeten opstellen op grond van bestaande wet- en regelgeving. Dit zijn ook de jaarplannen en jaarverslagen die je actief openbaar maakt om te voldoen aan artikel 3.3, categorie 2g in de Woo. Het kan voorkomen dat de betreffende documenten niet letterlijk 'jaarplan' en 'jaarverslag' heten, maar een andere naam hebben.¹

¹ Een voorbeeld hiervan is het activiteitenplan wat de Kamer van Koophandel maakt op basis van [Artikel 18 Wet op de Kamer van Koophandel](#).

1.1 Belangrijkste informatie in het kort

Samenvatting²: Welke documenten moet je als organisatie opstellen (op basis van andere wet- en regelgeving) en daarna openbaar maken om te voldoen aan de categorie: Jaarplannen en jaarverslagen?

Uitgangspunt: maak minimaal openbaar wat vanuit andere wet- en regelgeving wordt opgesteld aan jaarplannen en jaarverslagen. In het kort is in onderstaande tabel weergegeven wat dit voor verschillende type organisaties betreft.

Organisatie	Jaarplannen	Jaarverslagen	Publicatieplek ³ :
Departementen	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Rijksbegroting</u> • <u>Departementale begrotingen</u> • <u>Niet-departementale begrotingen</u> <p><u>Een begroting bestaat uit een begrotingsstaat en een bijbehorende toelichting.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Jaarverslag</u> • <u>Financieel jaarverslag van het Rijk</u> (opgesteld door Minister van Financiën) 	Rijksfinancien.nl
Waterschappen	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Begroting met toelichting</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Jaarverslag</u> • <u>Jaarrekening</u> 	Zelf gekozen publicatieplatform
Provincies	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Begroting met toelichting</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Jaarverslag</u> • <u>Jaarrekening</u> 	Zelf gekozen publicatieplatform
Gemeenten	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Begroting met toelichting</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Jaarverslag</u> • <u>Jaarrekening</u> 	Zelf gekozen publicatieplatform
Hoge Colleges van Staat	Afhankelijk van organisatie-specifieke wet- en regelgeving		Zelf gekozen publicatieplatform

² Staat jouw organisatie niet in deze samenvattende tabel? Kijk dan naar hoofdstuk drie bij de uitgebreide tabel en beschrijving bij zelfstandige bestuursorganen, agentschappen en adviescolleges.

³ Publicatie kan middels een centraal platform, eigen platform of via het moederdepartement.

Organisatie	Jaarplannen	Jaarverslagen	Publicatie ⁴ :
Gemeenschappelijke regelingen	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Begroting</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Jaarrekening</u> 	Zelf gekozen publicatieplatform
Publiekrechtelijke Zelfstandige bestuursorganen (onderdeel van de Staat)	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Begroting</u> De begrotingsposten worden ieder afzonderlijk van een toelichting voorzien. 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Jaarverslag</u> 	Zelf gekozen publicatieplatform
Publiekrechtelijke Zelfstandige bestuursorganen (geen onderdeel van de Staat)	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Begroting</u> De begrotingsposten worden ieder afzonderlijk van een toelichting voorzien. 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Jaarverslag</u> • <u>Jaarrekening</u> 	Zelf gekozen publicatieplatform
Privaatrechtelijke Zelfstandige bestuursorganen	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Begroting</u> De begrotingsposten worden ieder afzonderlijk van een toelichting voorzien. 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Jaarverslag</u> • <u>Jaarrekening</u> 	Zelf gekozen publicatieplatform
Agentschappen	<ul style="list-style-type: none"> • Niet verplicht tot publicatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Via het moederdepartement; naar jaarplan/jaarverslag moederdepartement verwijzen in Woo-index 	
Adviescolleges	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Begroting</u> • <u>Werkprogramma</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Jaarverslag</u> 	Zelf gekozen publicatieplatform/ Via het moederdepartement

⁴ Publicatie kan middels een centraal platform, eigen platform of via het moederdepartement.

1.2 Definitie

De memorie van toelichting op de Woo geeft aan dat het bij deze categorie gaat om jaarplannen en jaarverslagen over de uitvoering van de taak van een bestuursorgaan (organisatie), inclusief begrotingen en jaarrekeningen. Het betreft informatie op het niveau van het bestuursorgaan, niet om jaarverslagen van afzonderlijke afdelingen of directies.⁵ In het voorliggende document is gekeken naar de wet- en regelgeving die voorschrijft dat organisaties jaarplannen en jaarverslagen moeten maken. De jaarplannen en jaarverslagen die op grond van deze wet- en regelgeving opgesteld worden, moeten openbaar worden gemaakt onder categorie 2g van de Woo. Het gaat bij deze jaarplannen en jaarverslagen specifiek om de voorgenomen uitvoering van de taak of de verantwoording over die uitvoering.

Ter inzage legging

In de Waterschapswet, Provinciewet en Gemeentewet⁶ staat benoemd *De ontwerp-begroting en de overige in het eerste lid bedoelde stukken liggen, zodra zij aan het algemeen bestuur zijn aangeboden, voor een ieder ter inzage en zijn algemeen verkrijgbaar. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven.* Sinds 1 juli 2023 is het voor overheden verplicht om bepaalde besluiten – naast fysiek – ook digitaal ter inzage te leggen⁷. Een fysieke of digitale ter inzage legging is niet hetzelfde als het openbaar maken van het jaarplan (begroting) op grond van artikel 3.3 lid 2, g Woo. Maak de vastgestelde versie van de begroting dus alsnog actief openbaar en zorg voor vindbaarheid via de Woo-index.

⁵ Zie [document \(eerstekamer.nl\)](#), p. 21.

⁶ [Artikel 100 Waterschapswet, Artikel 103 Waterschapswet, Artikel 194 Provinciewet, Artikel 201 Provinciewet, Artikel 190 Gemeentewet en Artikel 197 Gemeentewet](#)

⁷ [Verplichting tot digitale terinzagelegging | Voor overheden | KOOP Kennis- en exploitatiecentrum officiële overheidspublicaties \(koopoverheid.nl\)](#)

1.3 Aanbevolen maar niet verplicht

Organisaties maken ook over specifieke thema's een jaarplan of moeten jaarlijks verantwoording afleggen (in kader van een publieke taak). Het gaat dan echter meestal niet om een primaire taak van de organisatie. Het kan gaan over de randvoorwaarde om de taak uit te voeren. Er wordt aanbevolen om rapportages over een specifieke taak of taakgebied ook openbaar te maken. Hieronder staan een aantal voorbeelden van jaarplannen en jaarverslagen die niet binnen de definitie van artikel 3.3 lid, g vallen. Hierbij wordt in het kader van artikel 3.1 van de Woo wel aanbevolen deze documenten openbaar te maken.

Jaarplannen

- Handhavingsplan
- Belastingplan
- Waterplan zoals bedoeld in de Waterwet/ Waterbeheerprogramma⁸
- Beleidsplannen
- Ondernemingsplan⁹
- Visie¹⁰

Jaarverslagen

- Integriteitsverslag
- Jaarverantwoording Archiefwet
- Jaarverslag klachtafhandeling
- VTH- rapportages
- Tussenrapportages over een periode korter dan een jaar; de voorjaarsnota, najaarsnota en kwartaalrapportages
- Jaarverslag archiefzorg en beheer
- Jaarverslag kinderopvang gemeenten
- Jaarverslag jaarbouwmeester
- Jaarverslag kwantitatieve informatie¹¹

⁸ Voorbeeld: [Waterbeheerprogramma 2022-2027 | Waterschap De Dommel](#)

⁹ Voorbeeld: [ondernemingsplan-2020-2025.pdf \(staatsbosbeheer.nl\)](#)

¹⁰ Voorbeeld: [rapport-groeiende-toekomst.pdf \(staatsbosbeheer.nl\)](#)

¹¹ Voorbeeld: [kwantitatieve informatie 2022 UWV](#).

2. Wet- en regelgeving organisaties Jaarplannen en Jaarverslagen

Dit hoofdstuk bevat per organisatie een tabel met wet- en regelgeving die verschillende typen organisaties verplicht tot het opstellen van jaarplannen en/of jaarverslagen. Bij een aantal organisaties is aanvullende informatie opgenomen die relevant is voor de inhoud of voor de wijze van openbaar maken van deze jaarplannen of jaarverslagen.

In dit hoofdstuk is informatie opgenomen over:

- Departementen (hoofdstuk 2.1)
- Waterschappen (hoofdstuk 2.2)
- Provincies (hoofdstuk 2.3)
- Gemeenten (hoofdstuk 2.4)
- Hoge Colleges van Staat (hoofdstuk 2.5)
- Gemeenschappelijke regelingen (openbare lichamen, bedrijfsvoeringsorganisaties en gemeenschappelijke organen) (hoofdstuk 2.6)
- Zelfstandige bestuursorganen (hoofdstuk 2.7)
- Agentschappen (hoofdstuk 2.8)
- Adviescolleges (hoofdstuk 2.9).

2.1 Departementen		
Categorie	Wet- en regelgeving	Wettekst
Jaarplannen	Artikel 2.1 Comptabiliteitswet 2016	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tot de rijksbegroting¹² behoren de departementale en de niet-departementale begrotingen van de ministeries en de colleges. 2. Onze Ministers, ieder met betrekking tot het beleid waarvoor hij verantwoordelijk is, stellen voor de aanvang van een begrotingsjaar een begroting op. 3. Voor elk ministerie is er één departementale begroting en kunnen er één of meer niet-departementale begrotingen zijn. 4. Voor elk college¹³ is er een niet-departementale begroting.
Jaarverslagen	Artikel 2.29 Comptabiliteitswet 2016	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tot de verantwoording van het Rijk behoren: <ol style="list-style-type: none"> a. de jaarverslagen, bedoeld in artikel 2.31¹⁴; b. het Financieel jaarverslag van het Rijk, bedoeld in artikel 2.35¹⁵. 2. Onze Ministers, ieder met betrekking tot de begroting waarvoor hij verantwoordelijk is, stellen na afloop van een begrotingsjaar een jaarverslag op. 3. Onze Minister van Financiën stelt na afloop van een begrotingsjaar het Financieel jaarverslag van het Rijk op.

¹² [Artikel 2.2 Comptabiliteitswet 2016](#) Een begroting bestaat uit een begrotingsstaat en een daarbij behorende toelichting.

¹³ [Artikel 1.1 Comptabiliteitswet 2016](#) Begrippen, college toegelicht.

¹⁴ [Artikel 2.31 Comptabiliteitswet 2016](#) Presentatie van een jaarverslag.

¹⁵ [Artikel 2.35 Comptabiliteitswet 2016](#) Financieel jaarverslag van het Rijk.

Categorie	Wet- en regelgeving	Wettekst
Jaarverslagen	Artikel 2.37 Comptabiliteitswet 2016	<ol style="list-style-type: none"> 1. Onze Minister van Financiën zendt de jaarverslagen, bedoeld in artikel 2.31, jaarlijks uiterlijk op 31 maart van het jaar volgend op het begrotingsjaar voor onderzoek naar de Algemene Rekenkamer. De rapporten over de jaarverslagen die zijn opgesteld door de Auditdienst Rijk worden gelijktijdig meegestuurd. 2. Onze Minister van Financiën biedt de door de Algemene Rekenkamer onderzochte jaarverslagen op de derde woensdag van mei volgend op het jaar waarop de jaarverslagen betrekking hebben aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan, tenzij deze datum valt in een periode wanneer de Tweede Kamer der Staten-Generaal met reces is of wanneer een nationale feestdag is. In dat geval biedt Onze Minister van Financiën de jaarverslagen, na overleg met de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en de president van de Algemene Rekenkamer, uiterlijk op 1 juni van hetzelfde jaar aan.
Jaarverslagen	Artikel 2.38 Comptabiliteitswet 2016	<ol style="list-style-type: none"> 1. Onze Minister van Financiën zendt het Financieel jaarverslag van het Rijk, bedoeld in artikel 2.35, uiterlijk op 21 april van het jaar volgend op het begrotingsjaar voor onderzoek naar de Algemene Rekenkamer. Het rapport over het jaarverslag dat is opgesteld door de Auditdienst Rijk wordt gelijktijdig meegestuurd. 2. Onze Minister van Financiën biedt het door de Algemene Rekenkamer onderzochte Financieel jaarverslag van het Rijk op de derde woensdag van mei volgend op het jaar waarop het begrotingsjaar betrekking heeft aan de Staten-Generaal aan, tenzij deze datum valt in een periode wanneer de Tweede Kamer der Staten-Generaal met reces is of wanneer een nationale feestdag is. In dat geval biedt Onze Minister van Financiën het Financieel jaarverslag van het Rijk, na overleg met de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en de president van de Algemene Rekenkamer, uiterlijk op 1 juni van hetzelfde jaar aan.

Versie 1.0

Aanvullende informatie voor departementen:

Jaarverslag bestaat uit: [Artikel 2.31 Comptabiliteitswet 2016](#)

Verantwoordingsstaat bestaat uit: [Artikel 2.32 Comptabiliteitswet 2016](#)

Financieel jaarverslag bestaat uit: [Artikel 2.35 Comptabiliteitswet 2016.](#)

Wijze van openbaar maken voor jaarplannen departementen:

De ontwerpbegroting wordt op Prinsjesdag gepubliceerd onder de categorie 2a: *Ter behandeling ingekomen stukken*, en onder categorie 2b: *Vergaderstukken Staten-Generaal*. Dan heeft de begroting de status 'ontwerp'. Onder categorie Jaarplannen en jaarverslagen gaat het om de vastgestelde versie. Met bespreking in de Tweede Kamer wordt de begroting vastgesteld. In praktijk gaat het hierbij de ontwerpbegroting (die zelf niet meer wordt aangepast) plus de suppletoire begrotingen. Elke departement verwijst daarom in de Woo-index onder de categorie Jaarplannen en jaarverslagen naar de ontwerpbegroting en de suppletoire begrotingen (zie de pagina hieronder).

Waar wordt dit openbaar gemaakt?

Op rijksfinancien.nl, zie bv. voor 2023: [2023 | Ministerie van Financiën - Rijksoverheid \(rijksfinancien.nl\)](#)

Sommige departementen hebben dienstonderdelen die voor de buitenwereld een zelfstandige organisatie lijken, zoals het WODC bij het ministerie van JenV en de Belastingdienst bij Financiën. Het wordt aanbevolen om de jaarplannen en jaarverslagen van deze dienstonderdelen ook te publiceren in het kader van de Woo.

2.2 Waterschappen		
Categorie	Wet- en regelgeving	Wettekst
Jaarplannen	Artikel 100 Waterschapswet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het dagelijks bestuur biedt jaarlijks, tijdig voor de in artikel 101, eerste lid, bedoelde vaststelling, het algemeen bestuur een ontwerp aan voor de begroting met toelichting van het waterschap en een meerjarenraming met toelichting voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren. 2. De ontwerp-begroting en de overige in het eerste lid bedoelde stukken liggen, zodra zij aan het algemeen bestuur zijn aangeboden, voor een ieder ter inzage en zijn algemeen verkrijgbaar¹⁶. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven. 3. Het algemeen bestuur beraadslaagt over de ontwerp-begroting niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving.
Jaarplannen	Artikel 101 Waterschapswet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. 2. Het dagelijks bestuur zendt de door het algemeen bestuur vastgestelde begroting vergezeld van de in artikel 100, eerste lid, bedoelde stukken, binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 december van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten.

¹⁶ Voorbeeld: [Waterschapsblad 2023, 5954 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

Categorie	Wet- en regelgeving	Wettekst
Jaarverslagen	Artikel 103 Waterschapswet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het dagelijks bestuur legt aan het algemeen bestuur over elk begrotingsjaar verantwoording af over het door hem gevoerde bestuur, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag. 2. Het dagelijks bestuur voegt daarbij de verslagen, bedoeld in artikel 109a, tweede lid. 3. De in het eerste en tweede lid, alsmede de in artikel 109, derde en vierde lid, bedoelde stukken liggen, zodra zij aan het algemeen bestuur zijn overgelegd, voor een ieder ter inzage en zijn algemeen verkrijgbaar. Van de terinzage legging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven. Het algemeen bestuur beraadslaagt over de jaarrekening en het jaarverslag niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving.
Jaarverslagen	Artikel 107 Waterschapswet	Het dagelijks bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening en het jaarverslag , vergezeld van de overige in artikel 103 bedoelde stukken binnen twee weken na vaststelling, maar in ieder geval vóór 15 juli van het jaar , volgend op het begrotingsjaar, aan gedeputeerde staten . Het dagelijks bestuur voegt daarbij, indien van toepassing , het besluit van het algemeen bestuur over een voorstel voor een indemniteitsbesluit met de reactie, bedoeld in artikel 104, derde lid.

Aanvullende informatie voor waterschappen:

Waterschapsbesluit: [Hoofdstuk 4 Waterschapsbesluit](#)

Bevat informatie over het vorm en inhoud van jaarplannen¹⁷ en jaarverslagen¹⁸.

Waar wordt dit openbaar gemaakt?

Waterschappen publiceren op een zelf gekozen publicatieplatform.

¹⁷ [§ 2 Waterschapsbesluit](#) De meerjarenraming en de toelichting, [§ 3 Waterschapsbesluit](#) De begroting en de toelichting

¹⁸ [§ 4 Waterschapsbesluit](#) De jaarverslaggeving en de toelichting, [§ 5 Waterschapsbesluit](#) De balans en de toelichting

2.3 Provincies		
Categorie	Wet- en regelgeving	Wettekst
Jaarplannen en jaarverslagen	Artikel 190 Provinciewet	<ol style="list-style-type: none"> 1. De begroting, de begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, de jaarrekening en het jaarverslag worden ingericht overeenkomstig bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te geven regels.
Jaarplannen	Artikel 194 Provinciewet	<ol style="list-style-type: none"> 2. Gedeputeerde staten bieden jaarlijks, tijdig voor de in artikel 195, eerste lid, bedoelde vaststelling, provinciale staten een ontwerp aan voor de begroting met toelichting van de provincie en een meerjarenraming met toelichting voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren. 3. De ontwerp-begroting en de overige in het eerste lid bedoelde stukken liggen, zodra zij aan provinciale staten zijn aangeboden, voor een ieder ter inzage en zijn algemeen verkrijgbaar. Van de terinzagelegging en verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven. 4. Provinciale staten beraadslagen over de ontwerp-begroting niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving.
Jaarplannen	Artikel 195 Provinciewet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Provinciale staten stellen de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. 2. Gedeputeerde staten zenden de door provinciale staten vastgestelde begroting vergezeld van de in artikel 194, eerste lid, bedoelde stukken binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 november van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Onze Minister.
Jaarverslagen	Artikel 201 Provinciewet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gedeputeerde staten leggen aan provinciale staten over elk begrotingsjaar verantwoording af over het door hen gevoerde bestuur, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag. 2. Gedeputeerde staten voegen daarbij de verslagen, bedoeld in artikel 217a, tweede lid.

Categorie	Wet- en regelgeving	Wettekst
		<p>3. Provinciale staten leggen de in het eerste en tweede lid, alsmede de in artikel 217, derde en vierde lid, bedoelde stukken, wanneer de bespreking daarvan geagendeerd is op de in artikel 19, tweede lid bedoelde wijze, voor een ieder ter inzage en stellen ze algemeen verkrijgbaar. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven. Provinciale staten beraadslagen over de jaarrekening en het jaarverslag niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving.</p>
Jaarverslagen	<p>Artikel 204 Provinciewet</p>	<p>Gedeputeerde staten zenden de vastgestelde jaarrekening en het jaarverslag, vergezeld van de overige in artikel 201 bedoelde stukken, binnen twee weken na vaststelling, maar in ieder geval vóór 15 juli van het jaar, volgend op het begrotingsjaar, aan Onze Minister. Gedeputeerde staten voegen daarbij, indien van toepassing, het besluit van provinciale staten over een voorstel voor een indenniteitsbesluit met de reactie van gedeputeerde staten, bedoeld in artikel 202, derde lid.</p>

Aanvullende opmerkingen voor provincies:

Informatie over de vorm en inhoud van de begroting, meerjarenraming en jaarstukken:

[Hoofdstuk II Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten](#) (De begroting en de toelichting)

[Hoofdstuk III Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten](#) (De meerjarenraming en de toelichting)

[Hoofdstuk IV Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten](#) (De jaarstukken en de toelichting)

Waar wordt dit openbaar gemaakt?

Provincies publiceren op een zelf gekozen publicatieplatform.

2.4 Gemeenten		
Categorie	Wet- en regelgeving	Wettekst
Jaarplannen en jaarverslagen	Artikel 186 Gemeentewet	<ol style="list-style-type: none"> 1. De begroting, de begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, de jaarrekening en het jaarverslag worden ingericht overeenkomstig bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te geven regels.
Jaarplannen	Artikel 190 Gemeentewet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het college biedt jaarlijks, tijdig voor de in artikel 191, eerste lid, bedoelde vaststelling, de raad een ontwerp aan voor de begroting met toelichting van de gemeente en een meerjarenraming met toelichting voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren. 2. De ontwerp-begroting en de overige in het eerste lid bedoelde stukken liggen, zodra zij aan de raad zijn aangeboden, voor een ieder ter inzage en zijn algemeen verkrijgbaar. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven.
Jaarplannen	Artikel 191 Gemeentewet	<ol style="list-style-type: none"> 1. De raad stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. 2. Het college zendt de door de raad vastgestelde begroting vergezeld van de in artikel 190, eerste lid, bedoelde stukken, binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 november van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten.
Jaarverslagen	Artikel 197 Gemeentewet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het college legt aan de raad over elk begrotingsjaar verantwoording af over het door hem gevoerde bestuur, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag. 2. Het college voegt daarbij de verslagen, bedoeld in artikel 213a, tweede lid.

Categorie	Wet- en regelgeving	Wettekst
		<p>3. De raad legt de in het eerste en tweede lid, alsmede de in artikel 213, derde en vierde lid, bedoelde stukken, wanneer de bespreking daarvan geagendeerd is op de in artikel 19, tweede lid, bedoelde wijze, voor een ieder ter inzage en stelt ze algemeen verkrijgbaar. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven. De raad beraadslaat over de jaarrekening en het jaarverslag niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving.</p>
Jaarverslagen	Artikel 200 Gemeentewet	<p>Het college zendt de vastgestelde jaarrekening en het jaarverslag, vergezeld van de overige in artikel 197 bedoelde stukken binnen twee weken na vaststelling, maar in ieder geval vóór 15 juli van het jaar, volgend op het begrotingsjaar, aan gedeputeerde staten. Het college voegt daarbij, indien van toepassing, het besluit van de raad over een voorstel voor een indemniteitsbesluit met de reactie, bedoeld in artikel 198, derde lid.</p>

Aanvullende opmerkingen voor gemeenten:

Informatie over de vorm en inhoud van de begroting, meerjarenraming en jaarstukken:

[Hoofdstuk II Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten](#) (De begroting en de toelichting)

[Hoofdstuk III Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten](#) (De meerjarenraming en de toelichting)

[Hoofdstuk IV Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten](#) (De jaarstukken en de toelichting)

Waar wordt dit openbaar gemaakt?

Gemeenten publiceren op een zelf gekozen publicatieplatform.

2.5 Hoge Colleges van Staat		
Categorie	Wet- en regelgeving	Wettekst
Jaarplannen	Artikel 2.1 Comptabiliteitswet 2016	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tot de rijksbegroting⁵ behoren de departementale en de niet-departementale begrotingen van de ministeries en de colleges. 2. Onze Ministers, ieder met betrekking tot het beleid waarvoor hij verantwoordelijk is, stellen voor de aanvang van een begrotingsjaar een begroting op. 3. Voor elk ministerie is er één departementale begroting en kunnen er één of meer niet-departementale begrotingen zijn. 4. Voor elk college⁶ is er een niet-departementale begroting.
Jaarverslagen	Artikel 2.35 Comptabiliteitswet 2016	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het Financieel jaarverslag van het Rijk bevat met betrekking tot het begrotingsjaar in elk geval: <ol style="list-style-type: none"> a. het gerealiseerde budgettaire totaalbeeld van de rijksbegroting en de niet tot de rijksbegroting behorende budgetdisciplinesectoren; b. een uiteenzetting over het financieel beheer van de ministeries en de colleges;

Aanvullende opmerkingen voor Hoge Colleges van Staat:

De reikwijdte van de Woo

De Woo is van toepassing op de volgende Hoge Colleges van Staat¹⁹:

- a. de Kamers en de verenigde vergadering der Staten-Generaal;
 - a.
- b. de Raad van State, tenzij de Raad het koninklijk gezag uitoefent, en met uitzondering van de Afdeling bestuursrechtspraak;
- c. de Algemene Rekenkamer;
- d. de Nationale ombudsman en de substituut-ombudsmannen als bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de Wet Nationale ombudsman, en ombudsmannen en ombudscommissies als bedoeld in artikel 9:17, onderdeel b, van de Algemene wet bestuursrecht.

Specifieke wet- en regelgeving rond jaarplannen en jaarverslagen Hoge Colleges van Staat:

Hoge Colleges van Staat hebben naast de comptabiliteitswet wet- en regelgeving die het bestaan van de betreffende organisaties regelt. Hierbij gaat het om wet- en regelgeving voor een specifiek Hoog College van Staat, bijvoorbeeld de Wet Nationale ombudsman voor de Nationale ombudsman. Deze wet- en regelgeving kan artikelen bevatten die eisen en of voorschriften stellen voor publicatie van jaarplannen of jaarverslagen. De Woo is hierop aanvullend, bijvoorbeeld door het vindbaar maken van de gepubliceerde jaarplannen en jaarverslagen via de centrale digitale infrastructuur te verplichten. Hieronder volgt het voorbeeld van de Nationale ombudsman.

Artikel 16 Wet Nationale ombudsman

1. De ombudsman **zendt jaarlijks een verslag van zijn werkzaamheden** aan de beide Kamers der Staten-Generaal en aan Onze Ministers, alsmede aan de vertegenwoordigende organen van provincies, gemeenten openbare lichamen en waterschappen en aan de algemene besturen van gemeenschappelijke regelingen als bedoeld in artikel 1a, eerste lid, onder b, voorzover de ombudsman ten aanzien van hun bestuursorganen verzoekschriften heeft behandeld. Artikel 5.1 van de Wet open overheid is van overeenkomstige toepassing met dien verstande dat de ombudsman bij het verslag gegevens kan voegen, slechts ter vertrouwelijke kennisneming door de leden van de Staten-Generaal en Onze Ministers.
2. De ombudsman draagt er zorg voor dat het **verslag openbaar wordt gemaakt en algemeen verkrijgbaar wordt gesteld**.

¹⁹ [Artikel 2.2 Wet open overheid](#)

Versie 1.0

Waar wordt dit openbaar gemaakt?

Hoge Colleges van Staat publiceren op een zelf gekozen publicatieplatform.

2.6 Gemeenschappelijke regelingen (openbare lichamen, bedrijfsvoeringsorganisaties, gemeenschappelijke organen)		
Categorie	Wet- en regelgeving	Wettekst
Jaarplannen	<p>Artikel 34 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen gemeenten]</p> <p>Artikel 47 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen provincies]</p> <p>Artikel 50f Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen waterschappen]</p> <p>Artikel 58 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen gemeenten en provincies]</p> <p>Artikel 67 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen gemeenten en waterschappen]</p> <p>Artikel 80 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen gemeenten, provincies en waterschappen]</p> <p>Artikel 90 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen provincies en waterschappen]</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. 2. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten.

Categorie	Wet- en regelgeving	Wettekst
Jaarplannen	<p>Artikel 35 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen gemeenten]</p> <p>Artikel 48 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen provincies]</p> <p>Artikel 50g Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen waterschappen]</p> <p>Artikel 59 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen gemeenten en provincies]</p> <p>Artikel 68 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen gemeenten en waterschappen]</p> <p>Artikel 81 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen gemeenten, provincies en waterschappen]</p> <p>Artikel 91 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen provincies en waterschappen]</p>	<p>1. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan zendt de ontwerpbegroting twaalf weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, onderscheidenlijk twaalf weken voordat zij door het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan wordt vastgesteld, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.</p>

Categorie	Wet- en regelgeving	Wettekst
Jaarverslagen	<p>Artikel 34 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen gemeenten]</p> <p>Artikel 47 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen provincies]</p> <p>Artikel 50f Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen waterschappen]</p> <p>Artikel 58 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen gemeenten en provincies]</p> <p>Artikel 67 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen gemeenten en waterschappen]</p> <p>Artikel 80 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen gemeenten, provincies en waterschappen]</p> <p>Artikel 90 Wet gemeenschappelijke regelingen [Regelingen tussen provincies en waterschappen]</p>	<p>3. Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan stelt de jaarrekening vast in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.</p> <p>4. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan gedeputeerde staten.</p>

Aanvullende opmerkingen voor gemeenschappelijke regelingen:

Gemeenschappelijke regelingen zonder eigen Woo-index pagina maken hun jaarverslag centraal vindbaar via de Woo-index pagina's van de bestuursorganen die deelnemer zijn in die gemeenschappelijke regeling.

Waar wordt dit openbaar gemaakt? Gemeenschappelijke regelingen publiceren op een zelf gekozen publicatieplatform

2.7 Zelfstandige bestuursorganen en sui generis organisaties		
Categorie	Wet- en regelgeving zbo's algemeen	Wettekst
Jaarplannen	Artikel 25 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen [Publiekrechtelijke Zbo's] ²⁰	Een zelfstandig bestuursorgaan dat onderdeel is van de Staat, zendt jaarlijks voor 1 april aan Onze Minister de ontwerp-begroting voor het daaropvolgende jaar.
Jaarplannen	Artikel 26 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen [Publiekrechtelijke Zbo's] ⁹	Een zelfstandig bestuursorgaan dat geen onderdeel is van de Staat, zendt jaarlijks voor een door Onze Minister vast te stellen datum aan Onze Minister de begroting ²¹ voor het daaropvolgende jaar.
Jaarverslagen	Artikel 18 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een zelfstandig bestuursorgaan stelt jaarlijks voor 15 maart een jaarverslag op. Het jaarverslag beschrijft de taakuitoefening en het gevoerde beleid. Het jaarverslag beschrijft voorts het gevoerde beleid met betrekking tot de kwaliteitszorg. 2. Het zelfstandig bestuursorgaan zendt het jaarverslag voor 15 maart aan Onze Minister en voor de derde woensdag in mei aan beide Kamers der Staten-Generaal.
Jaarverslagen	Artikel 34 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen [Publiekrechtelijke Zbo's die geen onderdeel zijn van de Staat] ²²	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tegelijk met het jaarverslag, bedoeld in artikel 18, dient een zelfstandig bestuursorgaan de jaarrekening bij Onze Minister in. 2. Het besluit tot vaststelling van de jaarrekening behoeft de goedkeuring van Onze Minister.

²⁰ [Artikel 24 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen](#) Deze afdeling is van toepassing op zelfstandige bestuursorganen die orgaan zijn van een krachtens publiekrecht ingestelde rechtspersoon.

²¹ [Artikel 27 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen](#) 2. De begrotingsposten worden ieder afzonderlijk van een toelichting voorzien.

²² [Artikel 31 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen](#) Deze afdeling is van toepassing op zelfstandige bestuursorganen die orgaan zijn van een krachtens publiekrecht ingestelde rechtspersoon, niet zijnde de Staat.

Categorie	Wet- en regelgeving	Wettekst
		3. De goedkeuring kan worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.
Jaarverslagen	Artikel 35 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen	1. De jaarrekening, waarin rekening en verantwoording wordt afgelegd van het financieel beheer en van de geleverde prestaties over het verstreken boekjaar, wordt ingericht zoveel mogelijk met overeenkomstige toepassing van titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek .
Jaarplannen en jaarverslagen	Artikel 37 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen [privaatrechtelijke Zbo's] ²³	1. Indien een zelfstandig bestuursorgaan uitsluitend de bij de wet, krachtens de wet bij algemene maatregel van bestuur of krachtens de wet bij ministeriële regeling opgedragen taken en daaruit onmiddellijk voortvloeiende werkzaamheden uitvoert, zijn de artikelen 26 tot en met 35 van toepassing.

Aanvullende opmerkingen voor zbo's:

Toepassing Kaderwet:

[Artikel 1 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen](#)

In deze wet wordt verstaan onder:

1. Zelfstandig bestuursorgaan: een bestuursorgaan van de centrale overheid dat bij de wet, krachtens de wet bij algemene maatregel van bestuur of krachtens de wet bij ministeriële regeling met openbaar gezag is bekleed, en dat niet hiërarchisch ondergeschikt is aan een minister;

[Artikel 2 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen](#)

Deze wet is niet van toepassing op zelfstandige bestuursorganen die uitsluitend met openbaar gezag zijn bekleed voor zover zij bevoegd zijn besluiten te nemen op grond van de Wet open overheid.

²³ [Artikel 36 Kaderwet zelfstandige bestuursorganen](#) Deze afdeling is van toepassing op zelfstandige bestuursorganen die orgaan zijn van een krachtens privaatrecht opgerichte rechtspersoon, tenzij titel 4.2 van de Algemene wet bestuursrecht op dat zelfstandig bestuursorgaan van toepassing is.

Specifieke wet- en regelgeving zelfstandige bestuursorganen en sui generis organisaties:

Niet alle zelfstandige bestuursorganen vallen onder de Kaderwet zbo's; sui generis organisaties vallen hier niet onder. Naast de Kaderwet is er, ook voor zbo's die wel onder de Kaderwet vallen, wet- en regelgeving over de taken en bevoegdheden van die specifieke zbo of sui generis-organisatie. In deze wetten kunnen eisen of voorschriften zijn opgenomen rond de publicatie van jaarplannen of jaarverslagen van die specifieke zbo. De Woo is aanvullend op deze eisen en voorschriften, bijvoorbeeld door het vindbaar maken van de gepubliceerde jaarplannen en jaarverslagen via de centrale digitale infrastructuur te verplichten. Hieronder is een aantal voorbeelden opgenomen.

Voorbeeld zbo's

CBS:

Wet- en regelgeving specifiek voor dit bestuursorgaan dat openbaarmaking jaarverslag voorschrijft:

Artikel 56 Wet op het Centraal bureau voor de statistiek

Onverminderd artikel 18, tweede lid, van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, maakt de directeur-generaal het jaarverslag openbaar.

CBS maakt reeds [jaarplannen](#) en [jaarverslagen](#) openbaar. En publiceert publieksversies in de vorm van [corporate nieuwsartikelen](#).

Voorbeeld Sui Generis

Nationale Politie

Specifieke wetgeving voor de Nationale Politie is de Politiewet 2012

Artikel 33 Politiewet 2012 Onze Minister stelt jaarlijks ten laste van de **begroting** van zijn ministerie bijdragen ter beschikking aan de politie, mede met het oog op het feitelijk ter beschikking stellen van de sterkte aan de politieonderwijsraad en de sterkte en middelen aan de Politieacademie.

Artikel 34 Politiewet 2012 Onze Minister stelt jaarlijks een begroting vast voor de politie voor het komende begrotingsjaar alsmede een meerjarenraming voor vier op het begrotingsjaar volgende jaren. De korpschef stelt een ontwerp van een begroting en een ontwerp van een meerjarenraming op.

Artikel 35 Politiewet 2012 Onze Minister stelt jaarlijks **een jaarrekening** vast van de politie, die mede betrekking heeft op de verantwoording van de rechtmatigheid van de besteding van middelen en die vergezeld gaat van een verklaring omtrent de getrouwheid van de jaarrekening, afgegeven door een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De korpschef stelt een ontwerp van een jaarrekening op.

[Artikel 37 Politiewet 2012](#) Onze Minister stelt jaarlijks een beheersplan en een **jaarverslag** vast voor de politie. De korpschef stelt een ontwerp van een beheersplan en een ontwerp van een jaarverslag op.

[Artikel 100 Politiewet 2012](#)

1. De directeur van de Politieacademie stelt ten minste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan vast. Het beleidsplan wordt voor 15 november aan Onze Minister gezonden.
2. De directeur van de Politieacademie stelt jaarlijks een meerjarenraming vast voor vier op het begrotingsjaar volgende jaren. De meerjarenraming wordt tegelijk met de begroting, bedoeld in artikel 26 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, aan Onze Minister toegezonden.
3. De directeur van de Politieacademie stelt jaarlijks een jaarplan vast voor de Politieacademie. Het jaarplan wordt voor 1 juni aan Onze Minister gezonden.
4. De stukken, bedoeld in het eerste en tweede lid, worden algemeen verkrijgbaar gesteld.

Waar wordt dit openbaar gemaakt?

Zelfstandige bestuursorganen publiceren op een zelf gekozen publicatieplatform.

Departementale jaarverslagen bevatten een bijlage; *toezichtsrelaties rechtspersonen met een wettelijke taak en zelfstandige bestuursorganen*. Deze bijlage bevat informatie over het toezicht op rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT's) en zelfstandige bestuursorganen (ZBO's). De bijlage bestaat uit een overzichtstabel met RWT's en ZBO's die onder het betreffende Ministerie vallen, de begrote en gerealiseerde bijdrage vanuit het moederdepartement, overige departementen en eventuele bijzonderheden.²⁴

²⁴ [Voorbeeld: Jaarverslag Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid p. 187](#)

2.8 Agentschappen ²⁵		
Categorie	Wet- en regelgeving	Wettekst
Jaarplannen en jaarverslagen	Artikel 18 Regeling agentschappen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voor agentschappen geldt de regelgeving omtrent financieel beheer, materiële bedrijfsvoering en verantwoording zoals opgenomen in de Comptabiliteitswet 2016 en de daaruit voortvloeiende comptabele regelgeving. 2. Voor de presentatie van de jaarrekening en de agentschapsparagraaf in het jaarverslag van het betrokken ministerie zijn de modellen en de toelichtingen daarop van de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften van toepassing.
Jaarplannen	Artikel 2.6 Comptabiliteitswet 2016	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een agentschap heeft een afzonderlijke financiële staat die wordt opgenomen bij de begrotingsstaat van de departementale begroting van het ministerie waaronder het agentschap ressorteert.²⁶
Jaarverslagen	Artikel 2.33 Comptabiliteitswet 2016	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een agentschap heeft een afzonderlijke financiële staat die wordt opgenomen bij de verantwoordingsstaat van het ministerie waaronder het agentschap ressorteert.²⁷ 2. De financiële staat van een agentschap wordt opgesteld op basis van het van toepassing zijnde begrotingsstelsel.
Jaarverslagen	Artikel 20 Regeling agentschappen	Indien een agentschap een publicitair jaarverslag uitbrengt, maakt het agentschap in dit jaarverslag melding van de bijzondere status van dit verslag . Een dergelijk publicitair jaarverslag is geen verplicht verantwoordingsverslag van een agentschap uit hoofde van de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften.

Let op: uit de regeling volgt dat agentschappen geen verplichting hebben tot het opstellen van een eigen jaarplan of jaarverslag; het jaarplan en jaarverslag van een agentschap maken deel uit van het jaarplan en het jaarplan van het departement waar het agentschap onder valt.

²⁵ [Artikel 2.20 Comptabiliteitswet 2016](#) Indien voor een dienstonderdeel van een ministerie een afwijkend beheer wenselijk is, kan Onze Minister die het aangaat met inachtneming van de regels, bedoeld in artikel 4.20, tweede lid, aanhef en onder g, besluiten een dienstonderdeel als baten-lastenagentschap of als verplichtingen-kasagentschap aan te wijzen.

²⁶ [Voorbeeld begroting agentschappen Ministerie van Economische Zaken en Klimaat p.178](#)

²⁷ [Voorbeeld baten-lastenagentschappen Ministerie van Economische Zaken en Klimaat p.137](#)

Versie 1.0

Aanvullende opmerkingen voor agentschappen:

Inhoud Jaarplan of vergelijkbaar document: [Artikel 13 Regeling agentschappen](#)

Uitgangspunten administratie en verslaggeving: [Artikel 26 Regeling agentschappen](#)

Waar wordt dit openbaar gemaakt?

Agentschappen hebben geen verplichting om eigen jaarplannen en jaarverslagen te maken. Een jaarplan of jaarverslag van een agentschap maakt onderdeel uit van het jaarplan of jaarverslag van het departement waar het agentschap onder valt; het departement maakt deze documenten openbaar. Wel verwijst het agentschap zelf op de Woo-index pagina naar deze departementale jaarplannen en jaarverslagen. Indien een agentschap wel een eigen jaarplan of jaarverslag maakt en publiceert, bijvoorbeeld een publicitair jaarverslag, dan wordt aanbevolen deze ook vindbaar te maken via de Woo-index, naast de verwijzing naar het jaarplan/jaarverslag van het departement waar het agentschap onder valt.

2.9 Adviescolleges		
Categorie	Wet- en regelgeving	Wettekst
Jaarplannen	Artikel 25 Kaderwet adviescolleges	Een adviescollege zendt jaarlijks voor 1 april aan Onze Minister een ontwerp voor de begroting ¹⁶ voor het daaropvolgende kalenderjaar van de aan de taakvervulling door het adviescollege verbonden uitgaven.
Jaarplannen	Artikel 26 Kaderwet adviescolleges	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een adviescollege zendt Onze Minister jaarlijks voor 1 september een ontwerp voor een werkprogramma²⁸ voor het volgende kalenderjaar. Onze Minister verstrekt het adviescollege daartoe tijdig een overzicht van de voornemens om advies te vragen. 2. In het werkprogramma wordt rekening gehouden met onvoorziene adviesverzoeken en met de bevoegdheid tot advisering uit eigen beweging. 3. Onze Minister stelt het werkprogramma vast en zendt dit jaarlijks op de derde dinsdag van september aan de beide kamers der Staten-Generaal.²⁹
Jaarverslagen	Artikel 28 Kaderwet adviescolleges	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een adviescollege brengt jaarlijks voor 1 april verslag uit van zijn werkzaamheden in het voorafgaande kalenderjaar. 2. Op verzoek van Onze Minister, maar ten minste elk vierde jaar, stelt het adviescollege een evaluatieverslag op waarin het aandacht besteedt aan zijn taakvervulling. 3. Het jaarverslag en het evaluatieverslag worden gezonden aan Onze Minister. Het evaluatieverslag wordt tevens gezonden aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en aan de beide kamers der Staten-Generaal.

²⁸ [Voorbeeld Werkprogramma inclusief begroting Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding](#)

²⁹ Adviescolleges lopen deels mee met de begrotingscyclus van het Rijk maar niet met de verantwoordingscyclus. Het werkprogramma mag pas gepubliceerd worden als het naar de beide kamers der Staten-Generaal is gezonden.

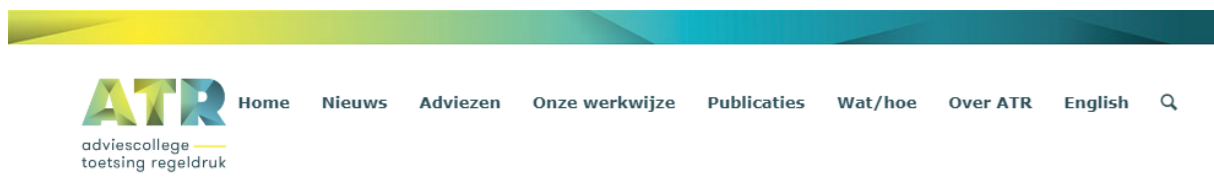
Versie 1.0

Aanvullende opmerkingen voor deze adviescolleges:

Waar wordt dit openbaar gemaakt?

Adviescolleges publiceren op een zelf gekozen publicatieplatform (dit kan zijn via het moederdepartement).

Voorbeeld Adviescollege toetsing en regeldruk [Jaarverslagen - ATR \(atr-regeldruk.nl\)](http://atr-regeldruk.nl)

U bevindt zich hier: [Home](#) / [Publicaties](#) / [Jaarverslagen](#)

Jaarverslagen

ATR brengt elk jaar een Jaarverslag uit. De link naar deze verslagen vindt u op deze pagina.

[Jaarverslag 2022](#)

[Jaarverslag 2021](#)

[Jaarverslag 2020](#)

[Jaarverslag 2019](#)

[Jaarverslag 2018](#)

[Jaarverslag 2017](#)

Publicaties

[Werkprogramma's](#)

[Jaarverslagen](#)

[Brochures](#)

[Overige](#)

3. Woordenlijst

Deze lijst bevat eerder beschreven woorden in dit document, voorzien van een definitie. Dikgedrukte woorden betreffen documenten die openbaar gemaakt moeten worden; de woorden die niet dikgedrukt zijn staan hier enkel ter verduidelijking van de eerder beschreven tekst.

Agentschapsparagraaf: paragraaf over een agentschap, opgenomen in het departementaal jaarverslag.

Begroting: raming van ontvangsten en uitgaven waarbij wordt aangegeven welke middelen aan welk beleid of taakuitvoering worden besteed tijdens het begrotingsjaar.

Evaluatieverslag: verslag opgesteld door een adviescollege waarin het aandacht besteedt aan zijn taakvervulling. Het evaluatieverslag is aanvullend op het jaarverslag van dat adviescollege.

Financieel jaarverslag: in het financieel jaarverslag legt een organisatie verantwoording af over de inkomsten en uitgaven/bestedingen in een jaar.

Jaarplan: een plan waarin de doelen voor het komende jaar zijn beschreven en manier waarop de organisatie die doelen wil bereiken, gespecificeerd naar concrete acties en middelen.

Jaarrekening: met een jaarrekening legt een organisatie verantwoording af over de inkomsten en uitgaven/bestedingen in een jaar.

Jaarverslag: in het jaarverslag legt de organisatie verantwoording af over de uitgevoerde taken en het gevoerde beleid.

Meerjarenraming: begroting van verwachte kosten voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren.

Ontwerpbegroting: de nog niet door het bevoegde orgaan vastgestelde begroting die aan een vertegenwoordigend orgaan wordt voorgelegd ter besluitvorming.

Publicitair jaarverslag: een publieksversie van een jaarverslag. Vaak is dit beter leesbaar voor burgers dan het officiële jaarverslag. Ook is het vaak beknopter.

Rijksbegroting: bestaat uit de departementale en de niet-departementale begrotingen van de ministeries en de colleges.

Verantwoordingsstaat van het ministerie: in de verantwoordingsstaat in het jaarverslag worden per begrotingsartikel de gerealiseerde bedragen van de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten opgenomen. (De verantwoordingsstaat wordt openbaar gemaakt als onderdeel van het jaarverslag).

Versie 1.0

Werkprogramma: een adviescollege stelt een werkprogramma op over de voorziene adviezen die zij uit willen brengen in dat kalenderjaar. Daarmee is een werkprogramma feitelijk een jaarplan voor adviescolleges.